

پرسش ها و پاسخ های متداول بورسی

۱- بورس چیست؟

بورس بازاری است که به صورت متشکل و رسمی فعالیت می کند. بورس دارای انواعی است که عبارتند از: ۱- بورس اوراق بهادار، ۲- بورس کالا، ۳- بورس ارز ۴- بورس اوراق مشتق.

۲- خرید و فروش سهام در بورس به چه شکل انجام می شود؟

خرید و فروش سهام در بورس بوسیله کارگزاران و از طریق سیستم رایانه ای انجام می شود. به این ترتیب که کارگزاران به وکالت از سهامداران سفارشات خرید و فروش را وارد سیستم معاملات می کنند. معاملات در سیستم براساس روش حراج دو طرفه انجام می شود. یعنی نوبت های خرید براساس قیمت های بیشتر در هر لحظه و نوبت های فروش براساس کمترین قیمت در هر لحظه مرتب می شوند و هر زمان که بهترین قیمت خرید و بهترین قیمت فروش برابر شد معامله بر روی سهام انجام می شود.

۳- کارگزار کیست؟

کارگزار شخصی حقوقی (شرکتی) است که خرید و فروش سهام توسط وی صورت می گیرد. مجوز کارگزاری به افرادی داده می شود که علاوه بر داشتن برخی ویژگی ها از قبیل سوابق حرفه ای، قبولی در آزمون و امین بودن، مطابق قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی می بایست شرایط عضویت در کانون کارگزاران، پذیرش در بورس اوراق بهادار و مجوز فعالیت در بورس را دارا باشند.

۴- کد معاملاتی چیست و نحوه دریافت آن چگونه است؟

دادوستد در سیستم معاملات از طریق کد معاملاتی صورت می گیرد. کد معاملاتی، کد ثابتی است که از طریق آن سرمایه گذار در سیستم معاملات شناسایی می شود. این کد که براساس مشخصات فردی سرمایه گذار ایجاد شده است. متشکل از سه حرف اول نام خانوادگی فرد سرمایه گذار و یک عدد پنج رقمی است که به صورت اتوماتیک توسط سیستم رایانه ای مشخص می شود. لذا خرید و فروش اوراق بهادار مشروط به دریافت کد معاملاتی است که این امر از طریق کارگزار و با ارائه مستندات شناسایی سرمایه گذار نظیر شناسنامه و کد ملی امکان پذیر است. دریافت کد معاملاتی برای اشخاص حقوقی (شرکت ها) مستلزم ارائه اساسنامه و روزنامه رسمی شرکت است.

۵- هزینه دادوستد سهام در بورس اوراق بهادار برای سهامدار به چه میزان است؟

مبلغی که خریدار برای سفارش های خرید می پردازد عبارت از ۰/۴ درصد ارزش خرید بابت کارمزد کارگزار و ۰/۱۵ درصد ارزش خرید بابت کارمزد گسترش بورس است. برای سفارش های فروش، علاوه بر کارمزد کارگزار و کارمزد گسترش بورس، ۰/۵ درصد از محل فروش بابت مالیات پرداخت می شود. حداقل کارمزد کارگزار ۱۵،۰۰۰ ریال و حداکثر آن ۱۰۰ میلیون ریال می باشد.

۶- وجه حاصل از فروش سهام چه زمانی قابل وصول است؟

وجه حاصل از فروش سهام، سه روز کاری پس از انجام معامله قابل دریافت است. روزهای کاری، ایام هفته به جز روزهای پنجشنبه و تعطیلات رسمی می باشد.

۷- چه زمانی برگه سهام خریداری شده به دست خریدار می رسد و از چه موقع قابل فروش است؟

گواهی نامه نقل و انتقال و سپرده سهام یک روز کاری پس از انجام معامله، در محل کارگزاری، آماده تحویل به خریداران سهام است. فروش سهام خریداری شده نیز از هنگام دریافت گواهی نامه نقل و انتقال و سپرده سهام امکان پذیر می باشد.

۸- چرا قیمت سهام کاهش می یابد؟

قیمت سهام هر لحظه و بر اثر تغییرات عرضه و تقاضای بازار قابل تغییر است. اگر تعداد فروشندهگان یک سهم از تعداد خریداران آن بیشتر باشد، یعنی عرضه یک سهم برای فروش بیش از میزان تقاضای آن برای خرید باشد، قیمت آن سهم کاهش می یابد و برعکس. برای تشریح رفتاری که به تغییرات عرضه و تقاضا در بازار سهام می انجامد و سبب می شود برخی خواهان یا خریدار یک سهم شوند و برخی دیگر رویگردان یا فروشنده آن باشند، نظریه های مختلفی شکل گرفته است. برخی معتقدند، اصلی ترین عامل شکل دهنده قیمت سهم شرکت نظر سرمایه گذاران در مورد ارزش واقعی آن شرکت است. در این راستا، کاهش قیمت سهام می تواند در اثر عوامل درونی و برونی مختلفی اعم از امور مالی شرکت و مسایل کلان سیاسی و اقتصادی جهان، کشور و صنعتی باشد که شرکت در آن فعالیت می کند. همچنین، در اکثر مواقعی که شرکت ها به سهامداران سود پرداخت می کنند یا سرمایه شرکت را افزایش می دهند قیمت سهام کاهش می یابد و این کاهش قیمت کاملاً طبیعی است. چرا که مثلاً در زمان افزایش سرمایه، تعداد سهام افراد به همان میزان که سرمایه شرکت افزایش می یابد زیاد می شود و افزایش تعداد سهام تا حدودی کاهش قیمت را جبران می کند.

۹- مجمع عمومی چیست و انواع آن کدام است؟

مجمع عمومی شرکت سهامی، از اجتماع صاحبان سهام تشکیل می شود. مقررات مربوط به حضور عده لازم برای تشکیل مجمع عمومی و آراء لازم جهت اتخاذ تصمیمات، در اساسنامه شرکت معین خواهد شد، مگر در مواردی که به موجب قانون تکلیف خاصی برای آن مقرر شده باشد. براساس قانون تجارت، مجامع عمومی شرکت های سهامی به ترتیب عبارتند از مجمع عمومی مؤسس، مجمع عمومی عادی و مجمع عمومی فوق العاده.

۱۰ - مجمع عمومی مؤسس چه وظایفی بر عهده دارد؟

وظایف مجمع عمومی مؤسس به قرار زیر است: ۱- رسیدگی به گزارش مؤسسين و تصویب آن و نیز احراز پذیرهنویسی کلیه سهام شرکت و تادیبه مبالغ لازم، ۲- تصویب طرح اساسنامه شرکت و در صورت لزوم، اصلاح آن، ۳- انتخاب اولین مدیران و بازرسان یا بازرسان شرکت، ۴- تعیین روزنامه کثیرالانتشاری که هرگونه دعوت و اطلاعیه بعدی برای سهامداران تا تشکیل اولین مجمع عمومی عادی در آن منتشر خواهد شد.

۱۱ - اختیارات مجمع عمومی عادی سالیانه چیست و چه زمانی برگزار می شود؟

مجمع عمومی عادی سالیانه برای رسیدگی به صورت‌های مالی شرکت، رسیدگی به گزارش مدیران و بازرسان شرکت و تقسیم سود و اندوخته بین صاحبان سهام، سالی یکبار در زمانی که در اساسنامه پیش‌بینی شده است، تشکیل می‌شود. مجمع عمومی عادی با حضور حداقل بیش از نیمی از سهامداران به نسبت تعداد سهام رسمیت می‌یابد و تصمیمات همواره با اکثریت نصف به علاوه یک آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود. مهلت قانونی تشکیل مجمع عمومی عادی سالیانه طبق قانون تجارت حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی شرکت می‌باشد. دعوت صاحبان سهام برای تشکیل مجمع عمومی باید از طریق نشر آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار، سایت رسمی سازمان بورس یا سایت شرکت به عمل آید. فاصله بین نشر آگهی و تاریخ تشکیل مجمع حداقل ۱۰ روز و حداکثر ۴۰ روز می‌باشد.

۱۲ - مجمع عمومی فوق‌العاده چیست و چه زمانی برگزار می‌شود؟

موضوعات اصلاح یا تغییر مواد اساسنامه شرکت، کاهش یا افزایش سرمایه و انحلال شرکت فقط در مجمع عمومی فوق‌العاده قابل رسیدگی است. در مجمع عمومی فوق‌العاده دارندگان بیش از نصف سهامی که حق رأی دارند باید حاضر باشند و تصمیمات مجمع همواره با اکثریت دو سوم آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود.

۱۳ - افزایش سرمایه چیست؟

هرگاه شرکت برای توسعه فعالیت‌های خود به منابع مالی جدید نیاز داشته باشد، با پیشنهاد هیئت مدیره، سهامداران شرکت افزایش سرمایه را در جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده مورد بررسی و رأی‌گیری قرار می‌دهند تا سرمایه شرکت به میزان مورد نظر افزایش یابد.

۱۴ - روش‌های افزایش سرمایه کدام است؟

شرکت‌ها از سه روش می‌توانند سرمایه خود را افزایش دهند. الف) از محل سود انباشته و اندوخته طرح و توسعه در قالب سهام جایزه ب) از محل آورده نقدی و مطالبات در قالب حق تقدم ج) از محل صرف سهام. در روش اول شرکت، سهام جدید ناشی از افزایش سرمایه را به سهامداران می‌دهد و برای این کار نیازی به پرداخت وجه توسط سهامداران نمی‌باشد. در روش دوم شرکت، سهام جدید ناشی از افزایش سرمایه را به ازای دریافت ۱۰۰۰ ریال برای هر حق تقدم (به قیمت اسمی سهم) به سهامداران می‌فروشد. در روش سوم با سلب حق تقدم سهامداران، سهام جدید ناشی از افزایش سرمایه به قیمت بازار مورد پذیرهنویسی کلیه متقاضیان قرار می‌گیرد.

۱۵ - در چه صورت افزایش سرمایه شرکت به سهامداران تعلق می‌گیرد؟

افزایش سرمایه به سهامداری تعلق می‌گیرد که در تاریخ اجرای مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت مبنی بر افزایش سرمایه، مالک سهام شرکت باشد.

۱۶ - اوراق جدید ناشی از افزایش سرمایه شرکت را چگونه می‌توان دریافت کرد؟

برای اطلاع از نحوه دریافت اوراق جدید ناشی از افزایش سرمایه هر شرکت پذیرفته شده در بورس می‌توان با قسمت اطلاع‌رسانی تالارهای معاملاتی و یا با امور سهام شرکت مربوطه ارتباط برقرار کرد.

۱۷ - چه فرقی بین سهام سپرده و غیرسپرده وجود دارد؟

سهام سپرده شده در سیستم معاملاتی سازمان بورس قابل معامله می‌باشد و برگه سهم آن توسط سازمان بورس چاپ شده است. اما سهام غیرسپرده در سازمان بورس قابل معامله نمی‌باشد و برگه سهم آن توسط شرکت مربوطه چاپ شده است.

۱۸ - برای سپرده کردن سهام چه باید کرد؟

برای سپرده کردن سهام غیرسپرده برگه سهم شرکت، به یکی از کارگزاران بورس در تالارهای معاملاتی تحویل داده می‌شود تا پس از تحویل آن به سازمان بورس، برگه سهم شرکت باطل و برگه سهم سپرده شده توسط سازمان بورس چاپ و سپس تحویل کارگزار مربوطه شود.

۱۹ - سهام شناور آزاد شرکت‌ها به چه معنی است؟

منظور از سهام شناور آزاد مقدار سهمی است که انتظار می‌رود در آینده نزدیک، قابل معامله باشد. یعنی در مالکیت دارندگانی است که آماده‌اند در صورت پیشنهاد قیمت مناسب از سوی خریداران آن را برای فروش ارائه کنند.

۲۰ - پنجاه شرکت فعال تر بورس به چه معنی است؟

منظور از ۵۰ شرکت فعال تر بورس شرکت‌هایی هستند که قدرت نقدشوندگی سهامشان نسبت به سایر شرکت‌ها بیشتر باشد. به عبارت دیگر تقاضا برای سهام این شرکت‌ها از سایر شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بیشتر است.

۲۱ - چگونه پنجاه شرکت فعال تر انتخاب می‌شوند؟

انتخاب ۵۰ شرکت فعال تر بورس براساس شش معیار، در دوره‌های سه‌ماهه صورت می‌گیرد که همه این معیارها در رابطه با میزان نقدشوندگی سهام است. این معیارها عبارتند از: ۱- تعداد سهام معامله شده، ۲- ارزش سهام معامله شده، ۳- تعداد روزهای معامله، ۴- دفعات معامله، ۵- میانگین تعداد سهام منتشر شده، ۶- میانگین ارزش جاری سهام شرکت.

۲۲ - در چه شرایطی نماد یک شرکت توسط بورس متوقف می‌شود؟

در صورت وقوع هر یک از موارد زیر نماد شرکت متوقف می‌شود: ۱- هنگام برگزاری مجمع عمومی، ۲- تغییر محل شرکت، ۳- تعدیل EPS، ۴- افزایش سرمایه، ۵- تعیین اعضای هیئت مدیره، ۶- عدم ارائه اطلاعات شفاف به بورس.

۲۳ - درآمد هر سهم (EPS) چیست؟

درآمد هر سهم یا به اختصار EPS، از تقسیم سود خالص شرکت پس از کسر مالیات، بر تعداد کل سهام شرکت، محاسبه می‌شود.

۲۴ - P/E به چه معناست؟

معیاری است که درآمد سالانه یک سهم را با قیمت بازار آن مقایسه می‌کند و از تقسیم قیمت بازار به درآمد یک سهم (EPS) بدست می‌آید.